DZIENNIK URZĘDOWY

ces. i król. Komendy obwodowej w Radomiu.

Część I.—Wydana i rozesłana w Październiku 1915.

1.

Utworzenie ces. i król. Wojskowego Generalnego Zarządu gubernialnego w Królestwie Polskiem.

Dotychczasowe wojskowe Zarządy gubernialne w Piotrkowie i Kielcach zostały zniesione, a w miejsce ich ustanowiony został dla całego obszaru Królestwa Polskiego, podlegającego administracyi austryacko-węgierskiej, ces. i król. Wojskowy Generalny Zarząd gubernialny w Lublinie.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył najmiłościwiej Najwyższem postanowieniem z 17 sierpnia 1915 r. zamianować Jego Ekscel. Generałmajora Eryka barona *Dillera* wojskowym Generałgubernatorem dla Polski a Generałmajora Karola Lustiga z Praenfeldu zastępcą Generałgubernatora.

2.

Do ludności kraju powierzonego mojemu Zarządowi!

Łaską Jego c. i k. Apostolskiej Mości mojego Najmiłościwszego Pana, powołany jako generalny Gubernator, na kierownika, obszarów pozostających w austro-węgierskim zarządzie wojskowym pozdrawiam Was jak najgoręcej i jestem szczerze przekonany, że okażecie się godnymi wielkiej dziejowej chwili, w której rozstrzygają się przyszłe losy Waszej ziemi.

Bohaterskie wojska dostojnych sprzymierzonych Monarchów w niepowstrzymanym zwycięskim pochodzie uwolniły Wasz kraj z pod panowania rosyjskiego.

Warszawa, Lublin, Wilno, Chełm i wszystkie inne historyczne ogniska Waszej starej kultury, znajdują się w posiadaniu sprzymierzonych. Jeżeli szczęście wojenne—jak Boga o to kornie prosimy—i dalej będzie nam sprzyjać, zaświta dla Was i dla Waszej ojczystej ziemi nowa era, swobodnego narodowego rozwoju i wszechstronnego postępu.

Zwycięskie austryacko-węgierskie wojska przyszły do Was jako przyjaciele i obrońcy, jako wybawcy z ciężkiej niedoli, jako szermierze wiary przekazanej Wam przez przodków, jako zwiastuny lepszej przyszłości.

Wasze powodzenie i Wasz dobrobyt leżą nam na sercu, będzie moim najpiękniejszem zadaniem, dostarczyć Wam niezbitych dowodów naszej gorącej pieczołowitości i naszego przyjaznego uczucia.

W Waszej mocy leży poprzeć mnie skutecznie Waszą patryotyczną działalnością w usiłowaniach skierowanych ku Waszemu rozwojowi. Od Was to samych zależy, a zostaniecie powołani do wspólnej pracy nad rozkwitem Waszej ojczyzny.

Przy pomocy Bożej powiedzie się nam wspólną pracą ten cel osiągnąć.

Kielce we wrześniu 1915. Ces. i król. wojskowy jenerał gubernator:

Eryk br. Diller m. p. jenerał major.

3.

„Dziennik urzędowy".

Wydawany przez ces. i król. Komendę obwodową „Dziennik urzędowy" służy do rozszerzania, a ewentualnie także i do objaśniania rozporządzeń zawartych w „Dzienniku rozporządzeń c. i k. Zarządu wojskowego w Polsce", do ogłaszania ludności specyalnych rozporządzeń natury lokalnej, do wydawania wskazówek i przepisów wykonawczych dla Komend posterunków żandarmeryi oraz dla zarządów gminnych.

W „Dzienniku urzędowym" zamieszczane także będą inne doniesienia, przeznaczone do publicznego rozpowszechnienia.

„Dziennik urzędowy" musi być wyłożony w każdej kancelaryi gminnej, a po osadach u każdego sołtysa, gdzie każdy może go bezpłatnie przeglądać. Ponadto jest obowiązkiem burmistrzów, wójtów i sołtysów ogłaszać—przez przybicie na tablicy urzędowej, wybębnienie, publiczne odczytanie i t. d. zawarte w Dzienniku obwieszczenia natury ogólnej i starać się o jak największe ich rozpowszechnienie. Nikt też nie może ku swej obronie zasłaniać się nieznajomością przepisów i rozporządzeń które zostaną ogłoszone w „Dzienniku urzędowym".

Do prenumeraty Dziennika urzędowego są zobowiązane: wszystkie urzędy gminne i sołtysi; cena prenumeraty wynosi 3 kor. kwartalnie, ktore uiścić należy w kasie Komendy obwodowej najdalej do dnia 10 tego miesiąca, w którym rozpoczyna się nowa prenumerata.

Inni mogą nabyć Dziennik urzędowy za opłatą w kwocie 1 kor. w drukarni „Jana Kantego Trzebińskiego" w Radomiu. Do dziennika przyjmuje się też inseraty firm austryackich, węgierskich i tutejszych za wynagrodzeniem, które wynosi za jednorazowe umieszczenie:

na 1/1 stronie	K. 30
„ 1/2 strony	„ 16
„ 1/4 „	„ 9
„ 1/8 „	„ 5
„ 1/16 „	„ 3

W razie dwu lub wielokrotnego umieszczenia udziela się 10%-ego opustu. Ponieważ ogłoszenia będą umieszczane w obu wydaniach dziennika urzędowego bez podwyższenia ceny, przeto jest wskazanem przesyłanie tekstu w dwóch językach.

4.

Zasadnicze postanowienia dla obwodu radomskiego.

1) W dniu 29 Sierpnia 1915 roku objąłem Komendę obwodu radomskiego.

2) Wszystkie dotychczasowe prawa zasadnicze, wszystkie zasady prawne, które dotychczas obowiązywały w Królestwie Polskiem, pozostają i nadal w mocy, o ile konieczne względy nie spowodują naczelnego Komendanta austro-węgierskiej armji do zmian.

3) Wszelki ucisk i ukrócenie praw języka polskiego zostają zniesione.

Językiem urzędowym gmin jest — o ile nie obrały języka niemieckiego — język polski.

Wszelkie podania i pisma będą na równi traktowane bez względu na to, czy będą wniesione w języku polskim czy niemieckim.

W szkołach wprowadza się język polski jako wykładowy.

Rozkazy moje do ludności wydawane będą w formie publicznych obwieszczeń w języku polskim i niemieckim, polecenia skierowane do urzędów gminnych, do rzymsko-katolickich urzędów parafjalnych, do Towarzystw polskich i t. p. w języku polskim.

4) Język ruski (rosyjski) oraz cyrylica, zostają wykluczone z używania w szkołach, urzędach i w ogóle w życiu publicznem.

Napisy rosyjskie w miejscach widocznych, tudzież insygnia Państwa rosyjskiego należy usunąć do końca Września r. b.

Znosi się wydany przez rząd rosyjski zakaz podejmowania czynności urzędowych podczas tak zwanych galówek.

Wprowadza się kalendarz gregorjański i czas środkowo-europejski.

5) Wszyscy obowiązani są przyjmować pieniądze austro-węgierskie w następującym kursie:

1 Rubel papierowy lub srebrny	=	2 Kor.	
1 „ złoty . . .	=	2 „	50 hal.
1 Kopiejka . . .	=		2 „

6) Posiadanie broni i amunicji jest najsurowiej wzbronione.

Posiadacze tejże winni do dni 3 złożyć broń i amunicję w Komendzie obwodowej względnie w najbliższym posterunku żandarmerji lub innej władzy wojskowej.

Podania należycie uzasadnione o wyjątkowe pozostawienie broni do polowania, lub broni o historycznej wartości należy wnosić do c. i k. Komendy obwodowej w Radomiu.

7) W mieście Radomiu zakazanem jest chodzenie po ulicach po godzinie 12-ej w nocy z wyjątkiem nadzwyczajnych wypadków.

W innych miejscowościach obwodu obowiązują dotychczasowe zarządzenia.

Uregulowanie godzin policyjnych w restauracjach, kawiarniach i t. p. nastąpi później.

Na razie obowiązują przepisy wydane przez Władze wojskowe.

8) Przez publiczne obwieszczenie nabierają rozporządzenia c. i k. Komendy obwodowej moc bezwzględnie obowiązującą.

9) Przekroczenia nakazów lub zakazów Władz wojskowo-administracyjnych o ile nie podpadają pod orzecznictwo sądowo-karne będą karane w drodze administracyjnej grzywną do 2000 koron lub aresztem do 6 miesięcy.

Gorącem mojem staraniem będzie łagodzenie skutków wojny, która tak dotkliwie nawiedziła naród i kraj polski.

Żądam natomiast bezwzględnego posłuszeństwa dla wydanych przezemnie rozkazów.

Od czynnej i pełnej zaufania pomocy samego społeczeństwa zależeć będzie, czy działalność nowego zarządu, wyda dla kraju pożądane owoce.

Radom we Wrześniu 1915 r.

C. i k. Komendant obwodu *von Matuschka* Pułkownik.

5.

Wyjaśnienie do ustępu 5 powyższych postanowień o kursie korony w obwodzie radomskim.

Przy zobowiązaniach prywatno-prawnych powstałych w walucie rosyjskiej przed ogłoszeniem po raz pierwszy przez władze austryacko-węgierskie obwieszczenia o kursie korony t. j. przed 25 lipca 1915 r., wierzyciel ma prawo żądania zapłaty w walucie rosyjskiej.

Zasada ta odnosi się również do podatków oraz innych opłat publicznych płatnych albo wymierzonych przed 25 lipca b. r.

6.

Godzina policyjna i spoczynek niedzielny w Radomiu.

Odnośnie do ustępu 7, uregulowanie godzin policyjnych i spoczynku niedzielnego dla miasta Radomia nastąpiło tutejszem zarządzeniem opublikowanem plakatami z dnia 20 Września 1915 r. № 474/Ż. K.

7.

Godziny urzędowe dla stron.

Biura ces. i król. Komendy obwodowej w Radomiu otwarte są dla stron *tylko* w dni powszednie od godziny 9—12 przed południem, biura Sądu ces. i król. Komendy w Radomiu w dni powszednie od godz. 8—11 przed południem i od 3½—6 po południu, a w niedziele zaś i święta rzymsko-katolickie od 9—11 przed południem. Kasa ces. i król. Komendy obwodowej jest otwartą od godz. 9—12 przed południem i od godz. 3—5 po południu w niedziele i święta od godz. 9—11 przed południem.

8.

Dni (roki) urzędowe.

W najbliższym czasie odbędą się następujące dni (roki) urzędowe:

dnia 28 października w Białobrzegach dla gmin: Białobrzegi, Stromiec i Radzanów;
dnia 4 listopada w Rudzie Wielkiej dla gmin: Wierzbica, Rogowa, Kowala i Orońsk;
dnia 10 listopada w Przytyku dla gmin: Przytyk, Potworów i Zakrzów;
dnia 16 listopada w Wolanowie dla gmin: Wolanów i Wieniawa;
dnia 20 listopada w Skaryszewie dla gmin: Skaryszew, Zalesice, Kuczki i Gembarzów;
dnia 25 listopada w Jedlińsku dla gmin: Jedlińsk, Błotnica, Kozłów i Wielogóra;
dnia 30 listopada w Radomiu (urząd gminny) dla gmin Radom i Gzowice.

Początek dnia urzędowego zawsze godzina 10 rano:

Na tych dniach urzędowych mają jawić się wójtowie z pisarzem gminnym oraz sołtysi.

Każdy inny ma prawo brać udział w dniach urzędowych.

Każda gmina winna jest oddać do dyspozycji odpowiedni lokal, zaś odnośny posterunek żandarmeryi jednego żandarma dostawić celem asystencji:

9.

Zakaz wypłat i obowiązek zgłaszania długów w stosunku do państw nieprzyjacielskich.

Zarządzeniem Naczelnego Wodza Armii z dnia 23 kwietnia 1915 (Dz. rozp. c. i k. zarządu wojskowego w Polsce Cz. III Rozdział 10) zabroniono uskuteczniania jakichkolwiek wypłat na rzecz osób przynależnych do państw nieprzyjacielskich, które w obrębie tych państw mają stałe miejsce zamieszkania.

Każdy dłużnik mający uiszczać wypłaty na rzecz odnośnych osób. jest obowiązany w razie, jeżeli chodzi o kwotę, wynoszącą przynajmniej 200 rubli, 500 koron, 500 franków lub 20 funtów, zgłosić swą wierzytelność w ciągu 14 dni w Komendzie obwodowej.

Zgłoszenie ma zawierać imię i nazwisko, tudzież adres wierzyciela i dłużnika, kwotę dłużną, oraz podstawę prawną roszczenia.

Postanowienia te nie odnoszą się jednak do owych dłużników, którzy na obszarach Polski zajętych przez wojska austryacko-węgierskie lub niemieckie mają miejsce zamieszkania.

Na rzecz wierzycieli zamieszkałych na obszarze okupowanym można zatem i nadal wypłaty uiszczać.

Wydany przez rząd rosyjski zakaz wypłat na rzecz przynależnych do Austro-Węgier, Niemiec i Turcyi został powołanem rozporządzeniem zniesiony.

10.

Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii z 25. sierpnia 1915, Dz. rozp. c. i k. Zarządu wojskowego w Polsce cz. VIII. Nr. 35.

odnoszące się do przepisów paszportowych.

Mocą uprawnień Najwyższej władzy cywilnej i wojskowej, przeniesionych na Mnie rozkazem Najwyższego Dowództwa, zarządzam dla obszarów Polski, podlegających administracyi wojskowej austryacko-węgierskiej (obszar okupowany) co następuje:

§ 1.

Obowiązek wykazania się legitymacyą.

Na żądanie Władzy jest każdy obowiązany wykazać się co do tożsamości swej osoby i zatrudnienia.

§ 2.

Karty poświadczające tożsamość osoby.

Dla ułatwienia obowiązku legitymowania się może komenda obwodowa wystawiać stronie na żądanie jej i po odpowiedniem wykazaniu się kartę, poświadczającą tożsamość osoby, według dołączonego wzoru A.

§ 3.

Przymus paszportowy.

Kto przekracza granice obszaru okupowanego, musi w myśl § 1 wykazać się paszportem do podróży.

§ 4.

Paszport do podróży.

Co do osób, które przybywają do obszaru okupowanego z poza tego obszaru, musi paszport do podróży odpowiadać wymogom rozporządzeń całego ministerstwa austryackiego z 15 stycznia 1915, № 11, Dz. u. p. i z 18 maja 1915, № 124, Dz. u. p., względnie całego ministerstwa węgierskiego z 16 stycznia 1915, № 285/M. E. Paszport ten musi być wyraźnie wystawiony na podróż do obszaru okupowanego i musi być zaopatrzony wizą Ministerstwa wojny lub Naczelnej Komendy armii (Naczelnej Komendy etapowej) względnie eksponowanych przez nią urzędów paszportowych.

Dla innych osób wystawia paszport do podróży według dołączonego wzoru B. po odpowiedniem wykazaniu się ta komenda obwodowa, w której obwodzie starający się o paszport stale mieszka, lub wykonuje swój zawód.

Paszport do podróży musi być zaopatrzony fotografią właściciela, wiernie oddającą jego wizerunek i urzędowem stwierdzeniem komendy obwodowej, że właściciel paszportu jest rzeczywiście tą osobą, którą przedstawia fotografia.

Podróżujący winien podpisać fotografię na samym wizerunku własnoręcznie atramentem wobec komendy wystawiającej paszport. Fotografię należy wlepić do paszportu i wycisnąć na niej pieczęć komendy w ten sposób, aby pieczęć mieściła się mniej więcej w połowie na fotografii, a w drugiej połowie na papierze paszportu.

W każdym paszporcie musi być podany cel i kierunek podróży.

§ 5.

Ruch graniczny.

Dla mieszkańców strefy granicznej, którzy dla celów gospodarskich muszą częstokroć przekraczać granice obszaru okupowanego, może Jeneral-Gubernatorstwo wojskowe udzielić ulg z przepisów §§ 3 i 4 i ustalić sposób legitymowania się w ruchu granicznym.

§ 6.

Osobne postanowienia dla agentów handlowych z Monarchii.

Dla osób, które się wykazują potwierdzonem i zaopatrzonem wizą „poświadczeniem“ według wzoru załącznika C. jako zastępcy przedsiębiorstwa przemysłowego, odpada potrzeba wizy paszportowej według § 4, ust. 1.

§ 7.

Osobne postanowienie dla zamówionych robotników najemnych.

Jako legitymacya w myśl §§ 1 i 3 może dla zamówionych robotników najemnych i dla członków ich rodzin, objętych w myśl § 14 rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z 27 czerwca

1915. № 21 Dz. rozp. kontraktem najmu, służyć zarówno na obszarze okupowanym jak i przy przekraczaniu granicy zamiast paszportu do podróży egzemplarz kontraktu najmu, sporządzony w myśl § 10 wspomnianego rozporządzenia.

§ 8.

Osobne postanowienia dla uchodźców.

Każdy uchodźca z kraju nieprzyjacielskiego oddający się w opiekę c. i k. komend lub władz otrzyma od komendy obwodowej, w której obszarze go napotkano, zezwolenie na pobyt w formie wymienionej w § 2 karty tożsamości osoby, jeżeli co do jego osoby nie będzie wątpliwości.

W tym wypadku należy umieścić na karcie tożsamości osobną uwagę co do wyznaczonego uchodźcy miejsca zamieszkania i jego zajęcia.

§ 9.

Ograniczenia ruchu w ściślejszym obszarze wojennym.

W ściślejszym obszarze wojennym mogą odnośne komendy ograniczyć lub zakazać ruch oraz wprowadzić odrębne rodzaje legitymacyi.

§ 10.

Legitymacye osób wojskowych i funkcyonaryuszy publicznych.

§§ 2 do 8 nie odnoszą się do sposobu legitymowania się osób należących do siły zbrojnej austryacko-węgierskiej Monarchii lub Państwa niemieckiego, dalej do urzędników publicznych, pozostających w służbie siły zbrojnej.

§ 11.

Należytość stemplowa.

Należytość stemplowa dla paszportów do podróży wynosi dziesięć koron.

Karty poświadczające tożsamość osoby, pozwolenia wydane na podstawie §§ 5 lub 9 oraz podania o wszelkie papiery legitymacyjne są wolne od stempla.

§ 12.

Przekroczenia, kary.

Przekroczenia niniejszego rozporządzenia, jeżeli mają na celu szkodę siły zbrojnej austryacko-węgierskiej lub sprzymierzonej, albo korzyść dla nieprzyjaciela, będą karane jako zbrodnia przeciwko sile wojennej wedle §§ 327 i 328 w. u. k.

We wszelkich innych wypadkach będą przekroczenia niniejszego rozporządzenia karane przez komendę obwodową grzywną do dwóch tysięcy koron albo aresztem do sześciu miesięcy.

§ 13.

Termin wejścia w życie.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z 16 lutego 1915, № 2 Dz. rozp., i z 31 maja 1915, № 14 Dz. rozp., uchyla się.

Arcyksiążę Fryderyk, marszałek polny, w. r.

11.

Przyznanie datków na utrzymanie rodzinom legionistów, nie posiadającym przynależności państwowej austryackiej.

Na mocy najwyższego rozporządzenia z 4 grudnia 1914 r. normującego prawne stanowisko polskich legionistów, c. k. Ministerstwo obrony krajowej reskryptem z 24 lutego 1915, № 1804 oznajmiło, że potrzebujace pomocy rodziny legionistów zamieszkałe w zajętej przez nasze wojska

części Królestwa Polskiego, mogą w drodze łaski otrzymać z funduszów państwowych datki na utrzymanie pod warunkami, zamieszczonymi w obowiązującej w Monarchii ustawie z 26 grudnia 1912 dz. p. p. № 237.

Także w tutejszym obwodzie zamieszkałe rodziny mogą zgłosić się w tym celu albo bezpośrednio w. c. i k. komendzie obwodowej, albo też za pośrednictwem właściwych posterunków żandarmeryi.

12.

Polowanie.

Aż do ukazania się nowo opracowanej ustawy łowieckiej obowiązują następujące przepisy:

Prawo do polowania przysługuje w lasach rządowych gubernatorowi i przez niego zaproszonym gościom. Gminy oraz właściciele mniejszych posiadłości nie mają prawa polowania.

Wydzierżawianie prawa polowania na gruntach włościańskich jest dozwolone tylko za poprzedniem zatwierdzeniem kontraktu dzierżawy przez Komendę obwodową.

Do wykonywania polowania potrzebna jest karta łowiecka. Takie karty mogą być wydawane właścicielom i dzierżawcom polowania, wyższym urzędnikom lasowym (nadleśniczym i leśniczym) i osobom szczególnie godnym zaufania. Niższym urzędnikom lasowym oraz dzierżawcom polowania nie wydaje się kart łowieckich.

Cena karty łowieckiej wynosi: 10 koron.

Posiadanie karty łowieckiej upoważnia do noszenia i przechowywania broni. Osoby, chcące otrzymać karty łowieckie winny wnieść do Komendy obwodowej pisemne podanie, w którem należy podać: imię i nazwisko, rok i miejsce urodzenia, miejsce zamieszkania, zawód, przynależność państwowa. Każdy winien się nadto wykazać że mu przysługuje prawo polowania.

Obecnie wydawane karty łowieckie mają moc obowiązującą do końca bieżącego roku.

Na broń dla osobistej obrony będą wystawiane na wniesione, pisemne podania osobne karty na broń.

13.

Postanowienia o prywatnym ruchu pocztowym.

Od dnia 11 października 1915 bieżącego roku jest dozwolonem także ludności cywilnej korzystać z ruchu pocztowego i telegraficznego przy urzędzie pocztowym w Radomiu.

1) Ruch pocztowy rozciąga się na miejscowości z zakładami pocztowymi: Busk, Dąbrowa w Polsce, Działoszyce, Jędrzejów, Kielce, Końsk, Miechów, Nowo-Radomsk, Olkusz, Opatów, Opoczno, Pińczów, Piotrków, Sandomierz, Szczekociny, Włoszczowa, Wolbrom, Działoszyn, Radom, Kłomnice, Rudniki, Nowa Brzeźnica, Pajęczno-Goszkowice, Sulejów, Wolborz, Bełchatów, Szczerczów, jako też między wymienionemi miejscowościami a miejscowościami położonemi w Monarchii austrjacko-węgierskiej.

Zaprowadzenie ruchu pocztowego dla cywilnej ludności i przy innych urzędach pocztowych w zajętych obszarach Polski będzie podane w stosownym czasie do wiadomości.

2) Przyjmuje się następujące przesyłki:

a) karty korespondencyjne:

b) otwarte listy;

c) druki (gazety);

d) próbki towarowe;

e) otwarte listy z podaniem wartości. Te listy, jeżeli są wysyłane przez osoby prywatne, mogą zawierać jedynie: dokumenta, na których na znak, iż są niepodejrzane, ma być wyciśnięta pieczęć komendy wojskowej i papiery wartościowe; nie mogą zaś zawierać żadnych pisemnych uwiadomień i żadnego rodzaju wiadomości oraz gotówki.

Te listy muszą być w urzędzie pocztowym pieczęcią lakową zamknięte; nadawca winien dlatego przynieść ze sobą pieczęć prywatną.

f) Wkładki obrotu czekowego c. k. pocztowej Kasy oszczędności i przekazy do wysokości 1000 koron;

g) z obrębu pocztowego austrjackiego, węgierskiego, lub bośniacko-hercegowińskiego także pakunki bez podania wartości, ale tylko do wagi 5 kilogramów (do kraju okupowanego).

3) Opłata pocztowa (portorjum) wynosi:

od kart korespondencyjnych	5 h
„ listów do wagi 20 gr.	10 „
„ „ nad 20—250 gr.	20 „

od druków do wagi 50 gr. . . . . . 3 h
„ „ nad 50 — 100 gr. . . . 5 „
„ „ „ 100 — 250 „ . . . 10 „
„ „ „ 250 — 500 „ . . . 20 „
„ „ „ 500 — 1000 „ . . . 30 „
„ przekazów za każde 50 koron . . . . 10 „
„ telegramów: od słowa 6 h najmniej . . . 60 „

Wydawnictwom gazet może być przez naczelną Komendę etapową udzielone zezwolenie na nadawanie w obrębie obszarów zajętych, albo na wysyłanie do tychże, gazet za zniżoną opłatą pocztową od gazet, a to stosownie do szczegółowych postanowień:

od próbek towarowych do wagi 250 gr. . 10 h.
„ „ „ nad 250 — 350 gr. 20 „

od listów z podaniem wartości:

należytość od wagi . . . . . . 48 „
„ „ podania wartości 100 . . 6 „
„ „ „ „ ponad 100—600 k. 12 „
„ „ „ „ za dalszych 300 k. po 6 „

4) Wszystkie przesyłki muszą być opłacone. Do opłaty pocztowej należy używać znaczków poczty wojskowej. Te znaczki są do nabycia tylko w urzędzie pocztowym.

Oprócz pieniędzy waluty koronowej przyjmowane będą pieniądze waluty niemieckiej i rosyjskiej wedle następującego kursu:

a) pieniądze waluty niemieckiej:

1 marka	. . . . .	=	1·25 K
50 fenigów	. . . . . .	=	62 h
25 „	. . . . . .	=	21 „
10 „	. . . . . .	=	12 „
5 „	. . . . . .	=	6 „
2 „	. . . . . .	=	2 „
1 „	. . . . . .	=	1 „

b) pieniądze waluty rosyjskiej:

1 rubel w złocie	. . . .	=	2·50 K
1 rubel papierowy albo srebrny	. .	=	2·— „
1 kopiejka	. . . . . .	=	2 h

5) Przy wszystkich przesyłkach pocztowych niedopuszczalnem jest używanie języka albo pisma utrudniających kontrolę (pismo cyrylica, hebrajskie, szyfrowe, nieczytelne).

Udzielanie wiadomości o stosunkach wojskowych jakiegokolwiek rodzaju jest zabronione.

Na urzędy gminne w Białobrzegach, Błotnicy, Gembarzowie, Gzowicach, Jedlińsku, Kozłowie, Kowali, Kuczkach, Orońsku, Potworowie, Przytyku, Radomiu przedmieście, Radzanowie, Rogowie, Skaryszewie, Stromcu, Wielogórze, Wieniawie, Wierzbicy, Wolanowie, Zakrzewie, Zalesiu wkłada sie obowiązek wysłania tygodniowo dwa razy posłańca do urzędu pocztowego w Radomiu ulica Warszawska l. 5, który odbierać i nadawać będzie przesyłki mieszkańców wsi oraz dworów do gminy należących.

6) Urząd pocztowy w Dąbrowie nazywać się będzie „Dąbrowa w Polsce“, a to celem uniknięcia omyłek z powodu istnienia więcej miejscowości tego samego nazwiska.

7) Dla ludności cywilnej ustanawia się następujące godziny urzędowe:

a) w dnie powszednie i świąteczne od godz. 8 do 12 przed południem i od godz. 2 do 6 po południu;

b) w niedziele od godz. 8^{30} do 11^{30} przed południem i od 3 do 4 po południu.

Na odwrotnej stronie opakowania otwartego listu lub na kartce korespondencyjnej należy podać dokładny adres nadawcy.

14.

Bicie w dzwony kościelne.

W obrębie całego tut. obwodu wolno bić w dzwony kościelne według dotychczasowego zwyczaju.

15.

Pieczęcie gminne.

Poleca się wszystkim wójtom, aby w ciągu dwóch tygodni sprawili dla gmin pieczęcie z polskim napisem (np. Gmina Kozłów, obwód Kozłów); używanie pieczęci z napisami i państwowymi herbami rosyjskimi jest wzbronione. Herby rosyjskie zastąpić należy polskimi, a mianowicie herbem ziemi radomskiej według poniżej znajdującego się rysunku, chyba, że gmina lub też która z miejscowości ma swój własny herb lub godło pochodzące z czasów dawnego państwa polskiego.

16.

Rozmieszczenie c. i k. Żandarmeryi w obwodzie radomskim.

Komendant obwodowy Żandarmeryi w Radomiu Rotmistrz OSKAR VIDIC.

C. i k. Powiatowy posterunek Żandarmeryi w Radomiu.
Temu podlegają posterunki Żandarmeryi:

№	Siedziba	Rajon posterunku obejmuje gminy:
1	Radom	Radom, miasto i gmina
2	Kuczki	Kuczki, Gzowice
3	Skaryszew	Skaryszew, Gembarzew
4	Ruda Wielka	Kowala, Wierzbica, Zalesice
5	Jastrząb	Rogowa, Orońsk
	C. i k. Powiatowy posterunek Żandarmeryi w Przytyku. Temu podlegają posterunki Żandarmeryi:	
6	Przytyk	Przytyk, Zakrzew
7	Wolanów	Wolanów, Wieniawa
8	Radzanów	Radzanów, Potworów
9	Białobrzegi	Białobrzegi, Stromiec
10	Jedlińsk	Jedlińsk, Błotnica, Wielogura, Kozłów

17.

Konkurs.

W tutejszym okręgu administracyjnym jest do obsadzenia na razie prowizorycznie jedna posada lekarza dystryktowego dla dystryktu sanitarnego Białobrzegi z siedzibą w Białobrzegach.

Do tej posady przywiązane są pobory miesięcznie 300 koron.

Praktyka prywatna jest dozwolona. Kompetenci o tę posadę muszą być doktorami wszech nauk lekarskich oraz wykazać się uzdolnieniem fizycznem, nieposzlakowaną moralnością i znajomością języka polskiego.

Podanie należycie zainstruowane należy wnosić do 25 Listopada 1915 r. do c. i k. Komendy obwodowej w Radomiu, gdzie można zasięgać również bliższych informacyi.

18.

Władze włościańskie; przelanie kompetencyi tychże na istniejące władze.

C. i k. Naczelna Komenda etapów armii rozporządzeniem z 1 Września 1915 r. Op. M. V. W. 77.776 zarządziła, że ze względu iż istniejące dawniej na podstawie ustaw rosyjskich z 25 Czerwca 1864 r. i z 21 Maja 1876 r. władze włościańskie nie mogą wykonywać swych funkcyi dla braku potrzebnych do tego organów, przysługujące tymże agendy porucza się do załatwienia istniejącym na obszarze okupowanym władzom, a mianowicie:

a) *zwyczajnym Sądom* według obowiązujących dla nich zasad o kompetencyi, wszystkie *sprawy natury prywatno-prawnej,* oraz

b) *Komendom obwodowym* w I Instancyi i *wojskowemu Jeneralgubernatorstwu* w II i ostatniej Instancyi *wszystkie inne sprawy.*

19.

List gończy.

1.

Dnia 5 Października 1915 zbiegł z aresztu polowego Sądu c. i k. Komendy obwodowej w Radomiu Abraham Szłama Rosman skazany za zbrodnię kradzieży przez sąd rosyjski w Radomiu na karę 1½ letniego więzienia, którą rozpoczął dnia 23 X. 1914 r.

Abraham Szlama Rosman ma lat 23, urodzony w Lublinie, wzrostu niskiego, ciemno-blond włosy, siwe oczy, usta i nos proporcyonalne bez szczególnych oznak, mówi po polsku i po rosyjsku.

2.

Jan Grzebień, syn Antoniego i Józefy, urodzony w Lgocie wielkiej, gmina Rzerzusnia obwód Miechów, przynależy do Lgoty wielkiej, gmina Rzerzusnia 39 lat, wyznania rz. kat. stanu wolnego, żonaty, rolnik, jest obwiniony, że w Listopadzie 1914 r. ranionego polskiego legionistę, który w Lgocie wypoczywał,—nad którym się znęcał, — Rosyanom zdradził i wydał.

Od czerwca b. r. zbiegły jest.

Opis osoby:
Włosy: ciemne
Oczy: siwe
Brwi: czarne
Nos: tępy
Usta: proporcyonalne
Zęby: zdrowe
Wzrost: średni

Wymieniony jest z tego powodu podejrzany o zbrodnię przeciw sile zbrojnej Państwa w myśl § 327. W. U. K. i jest w myśl § 428 W. P. K. scigany listami gończymi przez Sąd wojskowy c. i k. Komendy obwodowej w Miechowie.

3.

Dnia 14. X. 1915 uciekł z poczekalni Sądu c. i k. Komendy obwodowej w Radomiu Michał Plewicki, skazany wyrokiem tegoż Sądu z 13. X. 1915 K. 34/15 za zbrodnię kradzieży na 8 miesięcy ciężkiego aresztu.

Michał Plewicki, 21 lat wieku, jest ur. w Radomu, rel. rz. k. stanu wolnego pomocnik rzeźnicki, syn Wiktora i Zuzanny, zam. w Radomiu ul. Skaryszewska l. 8, wzrostu średniego, twarz okrągła, włosy ciemno-blond oczy ciemne, usta i nos proporcyonalne. Szczególne znamiona: na lewej ręce znak cechu rzeźnickiego. Mówi i pisze po polsku.

Wzywa się wszystkie Komendy, Sądy, Władze i organa bezpieczeństwa, aby śledziły za wymienionymt, a w razie schwytania tychże aresztowały ich i odstawiły do Sądu c. i k. Komendy obwodowej w Radomiu.

C. i k. Komendant obwodowy: **von MATUSCHKA** Pułkownik.

Zakłady Drukarsko-Litograficzne „Jan Kanty Trzebiński" w Radomiu.